

Lärohandledning

Böckerna om Monstret Frank

Författare: Mats Strandberg

Illustratör: Sofia Falkenheim

I serien ingår:

Monstret i natten, del 1

Monstret på cirkusen, del 2

Monstret och människorna, del 3

Rekommenderas för åk 1 – 3

En handledning av Malin Wedsberg

Introduktion

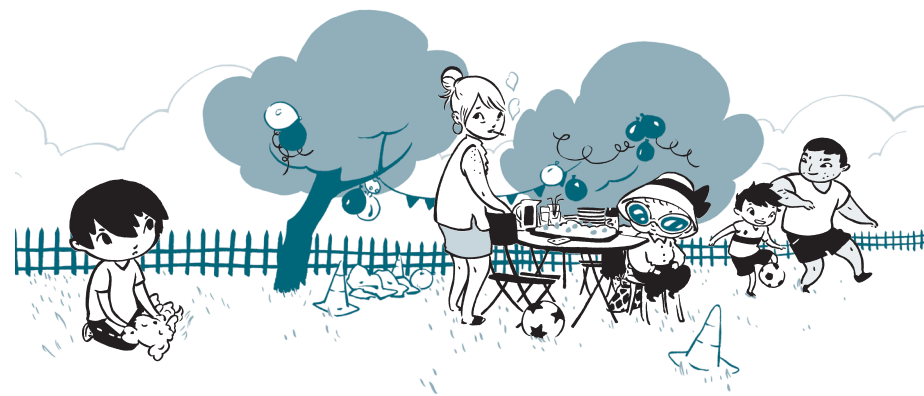
Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med *ordförståelse*, träna på att använda *läsförståelsestrategier* och att göra *textkopplingar*. Böckerna om monstret Frank passar också utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete** och när ni arbetar med **källkritik**. Här hittar du även konkreta övningar och diskussionsfrågor som knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i det berättelsen tar upp: ryktesspridning, rädslan för det annorlunda, att vara ensam, att inte passa in, att hitta sin flock på oväntade ställen.

Läsförståelse

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll. Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att ”tänka högt”, att berätta för eleverna hur Du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av ge-

mensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsoplevelsena får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:
På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten. Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

Före läsningen

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t. ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller fråga ”Varför tror du det?” ”Hur tänker du nu?”
- Vad är ett monster? Har eleverna läst andra böcker om monster? Har de sett filmer?

- Vad signalerar omslaget? Ser det läskigt ut? Ser man något monster på omslagsbilden? Hur kan man veta att just det är ett monster?
- På omslaget står det två namn: Mats Strandberg och Sofia Falkenheim. Varför står de namnen här? Vilka är de?

Mer info om Mats och Sofia hittar Du på <http://rabensjogren.se/forfattare/119454-mats-strandberg> och <http://rabensjogren.se/forfattare/120782-sofia-falkenheim>

- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel.

Under läsningen

Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

- *Andra texter:* t ex: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser om barn som mobbas eller känner sig annorlunda och utanför, fantasyberättelser som utspelar sig i andra världar, barn som förvandlas.
- *Elevernas egna erfarenheter:* t ex: Vad känner vi igen från egna miljöer som skolan, grannar, bibliotek, cirkus eller barnens egna erfarenheter av familjerelationer, mobbing, utanförskap?
- *Världen utanför:* Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? Hur ser det ut i världen idag? Är vi rädda för dem som inte är som vi? Finns det människor som har det som Frank och hans monstervänner? Är vi schyssta mot varandra och tar hand om varandra? Är det ok att vara annorlunda?

Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t. ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.

- Be eleverna stanna upp i sin läsning om det är något de inte förstår och fråga dig eller en kompis.

- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna att pröva läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.
- Titta på bilderna! Här finns mycket att stanna upp, titta på och fundera över. Ställ frågor om sånt som bara finns i bilderna, se nedan under läsförståelsefrågor. Uppmuntra eleverna att försöka hitta monster och varelser som gömmer sig i illustrationerna.

Efter läsningen

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. Diskutera frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan vara ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

Berättelsen

Monstret i natten är första delen om Frank, som på sin nio-årsdag blir biten av en hund. Det förändrar hans liv på ett sätt som han aldrig trott. Frank börjar drömma mystiskt. I drömmarna har han päls och springer runt i skogen på fyra ben. Har Frank förvandlats till ett monster?

Svåra ord och uttryck

Kapitel 1 – långpanna, världshistorien, himlade med ögonen, härstammar, uppspelt

Kapitel 2 – ylade, vajade, när solen sjönk bakom träden kändes det som om något sjönk inom mig också, intala

Kapitel 3 – genväg, färgsprakande, brunnen, solsting, tonfallet

Kapitel 4 – dröjde, krypa i min hårbotten, inget varar för evigt

Kapitel 5 – morgonen därpå, macken, jag trodde jag skulle sprängas, motorhuven

Kapitel 6 – fick blodet att frysa till is, missförstått

Kapitel 7 – insåg, mässing, glimmade, faktum är, medfödd, härstammar, lockande

Kapitel 8 – i själva verket, blodtörstigare, påstod, fumlade, fönsterhasparna, avliva

Kapitel 9 – vingslagen, lägereld, rotvälta

Kapitel 10 – uppfarten, sniffade, attackerat

Kapitel 11 – dan därpå, bärnstenar, anstränga mig, riskera

Kapitel 12 – fladdrade i magen, tät, motstå, sjöbotten

Kapitel 13 – insåg med fasa, kunde jag ana, dovt

Kapitel 14 – ytan, mareld, otålig, motvilligt, kall av skräck, hon hade en poäng, himlade med ögonen, gatorna låg tysta

Kapitel 15 – eldklot, backa undan

Kapitel 16 – katastrof, högtidlig, stråkar, lättad, mitt hjärta sjönk som en sten, flock

Kapitel 17 – rykten, intalade, i klasar, gryning, alternativ, hamna i fel händer

Kapitel 18 – huvudet fullt med tankar och känslor

Läsförståelsefrågor

KAPITEL 1

Frank hade inga vänner. Vad gjorde han istället för att leka med kompisar? (på raderna)

Varför var Uffe ingen bra vakthund? (på raderna)

Hur kände Frank, när ingen kom på hans kalas? Vad var det jobbigaste med att ingen dök upp? (på raderna) *Diskutera tillsammans.*

Varför tror du Alice såg så orolig ut när Uffe bet Frank? Var hon rädd för att Frank blev skadad, eller var det för något annat? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 6 – 7. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 2

Vad inbillade sig Frank när han var mörkrädd på natten? (på raderna)

Är du mörkrädd? Vad är du rädd för då? Finns det något man kan göra åt sin mörkerrädsla? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 3

Varför tyckte Frank det kändes så bra, när han kom på att det fortfarande var sommarlov? (på raderna)

Beskriv hur det såg ut i Alice trädgård. (på raderna)

Vad tror du det var för speciellt med ugglan som flög utanför Franks fönster? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 18. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 4

Frank beskrev hur det var i Alice trädgård när det regnade. Hur tycker du skillnaden mellan sol och regn känns? (bortom raderna)

Vad betydde det när Uffe la sig på rygg? (på raderna)

Varför kände sig Frank mörkrädd fast det var mitt på dagen? (mellan raderna)

Varför ville inte Frank att något skulle förändras? Eller ville han det? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 24 – 25. Hittar du något gömd varelse?

KAPITEL 5

Vad hände när Frank försökte prata? (på raderna)

Hur kom Frank på att det han upplevt på natten, inte var en dröm? (mellan raderna)

Vad tror du det var som hände med Frank? (mellan raderna)

KAPITEL 6

Mannen och kvinnan berättade om monstret i teve och hur hemskt det var.

Varför tror du att de beskrev den främmande varelsen som så otäck? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 7

Kan det ha betytt något speciellt att biblioteket hette Ugglan? (mellan raderna)

Vad hittade Frank för böcker när han letade efter monsterböcker? (på raderna)

Frank läste många olika förklaringar till varför människor blev varulvar. Har du varit med om något, eller läst om något, som det finns olika svar på varför det är så? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden s. 37. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 8

Ju mer människorna i Yrred pratade om monstret, desto farligare lät det. Varför blev det så, tror du? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Franks mamma sa att hon läst på nätet att monstret fanns, därför måste det vara sant. Kan man lita på allt man läser på nätet? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Hur reagerade Oliver när han kom in i Franks rum? (på raderna)

KAPITEL 9

Varför ändrade sig Frank från att vilja fly, till att vilja vara nära människorna? (på raderna)

Vem var det som varnade Frank? (på raderna)

Vilka var räddast, tror du? Frank eller männen som jagade honom? (mellan raderna)

KAPITEL 10

Varför morrade polishundarna när de sniffade på Frank? (mellan raderna)

Varför vågade inte Frank berätta att det var han som var monstret? (på raderna)

Hur kunde det komma sig att Franks föräldrar, poliserna och de andra i Yrred var så säkra på att monstret var farligt? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 11

Varför var Frank arg på både Uffe och Alice? (på raderna)

Varför ville inte Frank prata med Alice om det som hänt? (mellan raderna)

Männen som träffade monstret i skogen berättade inte alls som det var.

Vad sa de? Varför berättade de inte sanningen, tror du? (mellan raderna)

Diskutera tillsammans.

Hur mycket tror du att Alice förstod och visste om Franks hemlighet? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 63. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 12

Varför ville inte Frank börja skolan? (på raderna)

Varför kunde inte Frank hålla sig från att närma sig människorna som hade fest på stranden? (mellan raderna)

Vad skulle du gjort om du var Frank och ingen verkade förstå att monstret inte var elakt? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 13

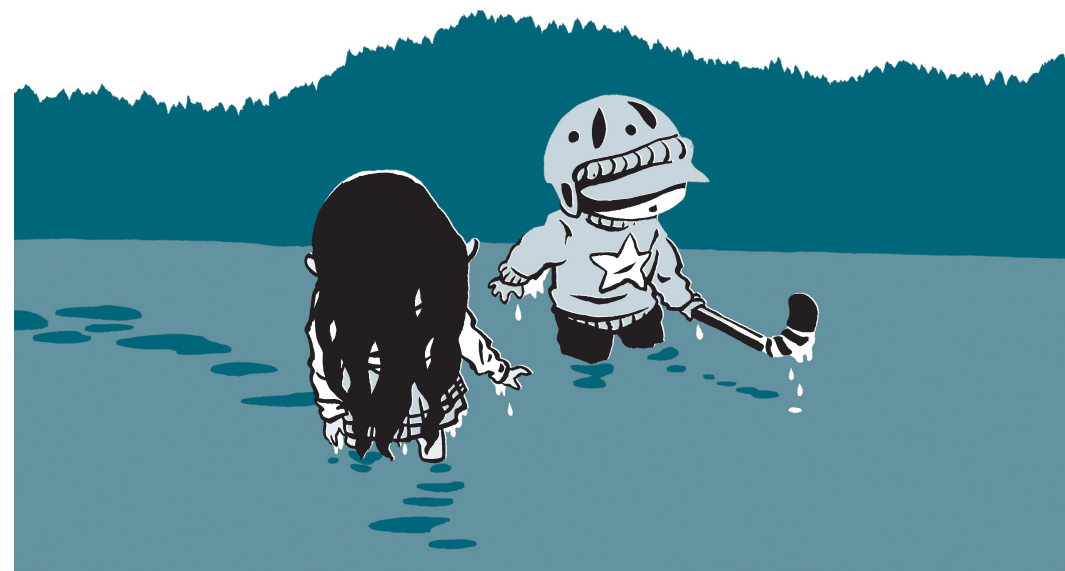
Vad menade Frank med att flickan och pojken i vattnet ”såg så fel ut”? (mellan raderna)

Hur såg flickan ut? (på raderna)

Hur såg pojken ut? (på raderna)

Kom flickan och pojken dit för att skada Frank, eller för att hjälpa honom?

Hur kan man förstå det? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 14

Hur kom det sig att Frank och hans räddare inte krossades mot stenen under vattnet? (på raderna)

Frank tyckte att han kände igen flickan på något sätt. Kan du komma på varför? (mellan raderna)

Vem var Tuvalisa, tror du? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 85 – 86. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 15

Vet du nu, vem Tuvalisa var? (på raderna)

Varför spottade flickan i eldklotet ut små eldklot? (mellan raderna)

KAPITEL 16

Varför var alla varelser nyfikna på Frank? (mellan raderna)

Vad var en hamnskiftare för något? (på raderna)

Vad tror du Frank menade med att han kände som om han hittat sin flock? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Vad menas med att tillhöra en flock? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden s. 94 – 95. Beskriv rummet och alla varelser där.

KAPITEL 17

Vad menade Tuvalisa när hon sa: ”Rädslan är som en eld. När den väl börjat sprida sig är det svårt att få stopp på den.”? (mellan raderna)

Varför ville inte Frank tillbaka hem? (på raderna)

Vart gick den guldfärgade nyckeln som Frank fick? (mellan raderna)

Har du varit med om eller hört rykten som inte är sanna? Varför tror du man sprider falska rykten? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden s. 100 – 101 Vilka är de här och vad gör de? Varför har t ex flickan med ett fruktfat på huvudet, ett munskydd? Varför sitter sjöjungfrun i rullstol?

KAPITEL 18

Hur tog sig Magnolia och Jasse tillbaka till sitt hem? (på raderna)

Frank kände som om han fått en familj till. Hur kom det sig? (mellan raderna)

Skulle gå att ändra på, att människorna och varelserna var rädda för varandra? Hur skulle det gå till ... (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Berättelsen

Monstret på cirkusen är andra delen om Frank, som förvandlats till en hamnskiftare. Ibland byter han skepnad och blir ett monster, men ett snällt monster. Tyvärr förstår varken hans familj eller människorna i stan det. Fast Frank får nya vänner, monster precis som han själv. När clownen Kryger och hans cirkus kommer till stan hotas både Frank och hans monstervänner.

Svåra ord och uttryck

Kapitel 1 – föste undan, gröpa ur, råka säga, tegel

Kapitel 2 – meningslös, brunn, tvekade, salongen, slamrade

Kapitel 3 – svindlade för mig, ofattbart

Kapitel 4 – hyssjade, ljudlöst, komplimangen, log varmt tömma min hjärna på alla tankar

Kapitel 5 – tömma min hjärna på alla tankar, försökte stänga ute allt annat, uppmuntrande, lågornas sken

Kapitel 6 – kroppen vägrade lyda mig, ditt sanna jag, tafatt, krypa i min hårbotten, vingslag

Kapitel 7 – vildvuxen, glimmade, frasiga

Kapitel 8 – vidrigt, banderoll

Kapitel 9 – deras blickar kändes som om de brändes, viskade bakom min rygg

Kapitel 10 – isade till i magen, leka av sig, otåligt, området

Kapitel 11 – tältduken manegen, sågspån, ljuskäglor, dödsföraktande, tyngdlagen

Kapitel 12 – finalen, skrymslen, nerver av stål, trumvirvel, panikslaget, flockades, han kunde se rakt in i mig

Kapitel 13 – imponera, diciplin, det ligger i deras natur, tankfullt, utplåna

Kapitel 14 – elstötar, väste, för allas bästa

Kapitel 15 – riskabelt, utkik, på sin vakt

Kapitel 16 – språng, stängsel, tältduken, munkavel, påle, iakttagen

Kapitel 17 – böljande, glipor, kemiskt

Kapitel 18 – fastkedjad, meningslöst, handled

Kapitel 19 – smidigt, omkretsen, protestera

Kapitel 20 – tuggade fradga, avvaktande, styra över det, ven genom luften

Kapitel 21 – behandlade, fick vad jag förtjänade, handklovar, hatiskt

Kapitel 22 – bedragare, skamsna, bluff, orden snubblade på varandra, själviskt, knippe

Kapitel 23 – det gjorde ont i mig, trots att, trögfattade

Läsförståelsefrågor

KAPITEL 1

Varför kunde det inte vara sant att monstret tog människors ögon? (på raderna) Och varför tänkte inte Oliver på det, utan trodde på ryktet om urgröpta ögon och ögonsoppa? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Vart gick Franks nyckel? (på raderna)

Hur kom det sig att Oliver inte ställde upp för Frank, utan var extra elak på badstranden? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden s. 12 – 13. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 2

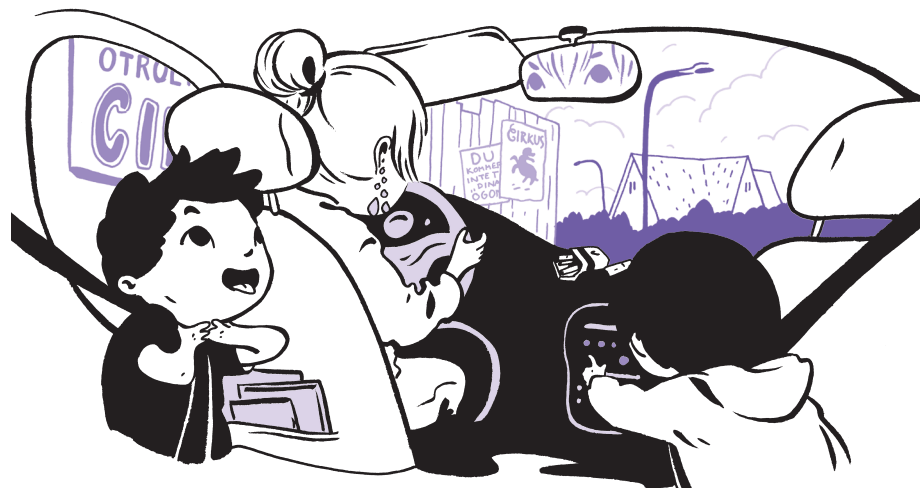
Vad påstod Alex och Isak att de gjort på sommarlov? (på raderna)

Varför ljög de? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Varför tror du att Alice var ledsen? (bortom raderna)

Vem var Magnolia? (på raderna)

Titta på bilden s. 19. På vilket fotografi ser du Magnolia?

KAPITEL 3

Hur fick Magnolia sitt namn? (på raderna)

Ungefär hur gammal skulle Magnolia varit nu om hon levde? (mellan raderna)

Varför berättade inte Frank för Alice att han träffat Magnolia? (mellan raderna)

Varför ville Frank att det skulle bli natt? (på raderna)

Har du önsketänkt något någon gång? Vad tänkte du då? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

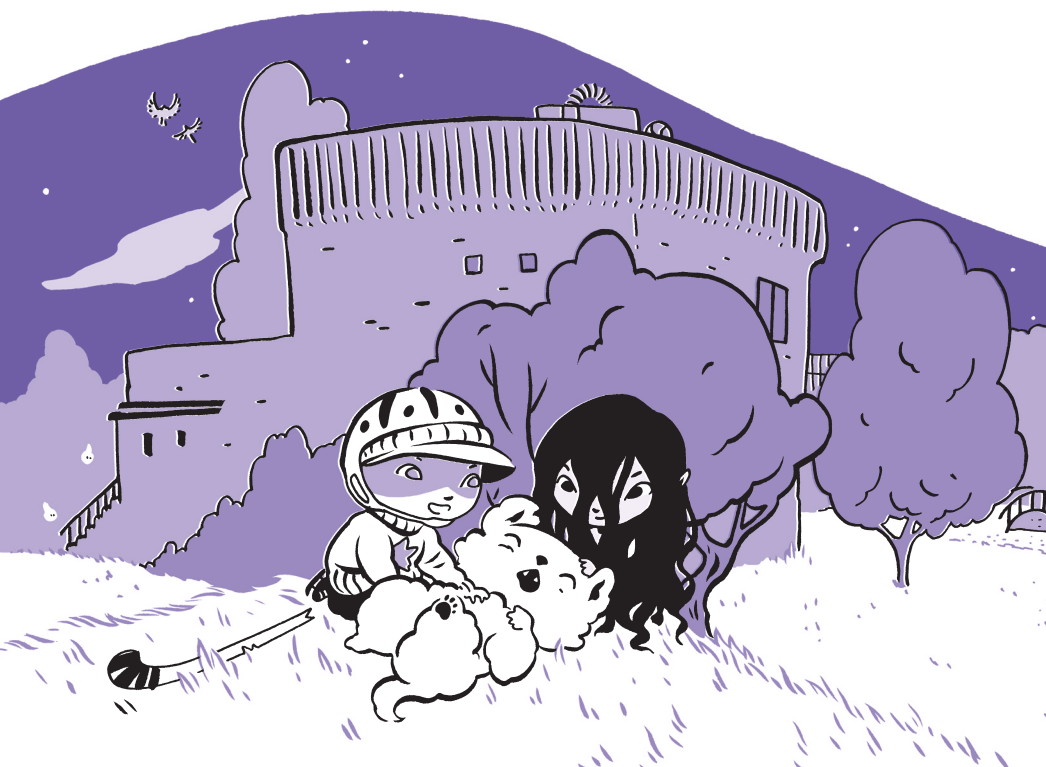
KAPITEL 4

Varför blev inte Frank ledsen när Magnolia kallade honom ”knäpp”? (mellan raderna)

Vilka var Tuvalisa och Pica? (på raderna)

Titta på bilden s. 30 – 31. Vilka är det som flyger ovanför biblioteket?

Hittar du några gömda små varelser?

KAPITEL 5

Hur gick det för Frank när han försökte byta skepnad? (på raderna)

Har du försökt att lära dig något, som varit svårt i början? (bortom raderna)

Diskutera tillsammans.

Titta på bilden s. 36 – 37. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 6

Hur kom det sig att Frank förvandlades till ett monster som ville bli omtyckt, och få vänner och närhet? Varför förvandlades Pica just till en skata och Tuvalisa till en uggla? (på raderna)

På vilket sätt hade Frank tur? (på raderna)

Varför berättade inte Tuvalisa och Pica vart de skulle? (på raderna) Vart tror du de skulle någonstans? *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 7

Hur lät det när clownen kom gående? Varför lät det så? (på raderna)

Hur kunde Frank känna att något var fel? (på raderna) Har du känt så någon gång, utan att förstå varför? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 8

Varför skämdes Frank när han mötte Pica? (på raderna)

Varför tror du Pica ville att Frank skulle hålla sig borta från cirkusen? (mellan raderna)

Frank lovade Pica att inte vara nära cirkusen igen, men han ljög. Varför då? (på raderna)

KAPITEL 9

Varför tyckte Frank att det kändes som om clownen hela tiden stirrade på honom? (på raderna)

Varför ville inte Frank vara med Oliver? (på raderna) Hur tror du Oliver tänkte och kände? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 58. Hittar du något gömd liten varelse?

KAPITEL 10

Varför sa Frank till pappa att han blivit sjuk? (på raderna)
Frank gillade inte Alex och Isak, ändå brydde han sig om vad de tyckte.
Varför kan det vara så? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*
Vad tror du fanns på cirkusen som Tuvalisa och Pica inte ville berätta?
Och varför ville de inte berätta det? (mellan raderna)

KAPITEL 11

Varför skämdes Frank över att han skämdes? (mellan raderna)
Varför skrattade alla, utom Frank och Alice, åt clownen Kryger? (mellan raderna)
Nu fick vi veta vad Pica och Uvalisa velat skydda Frank och hans vänner för, vad var det? (på raderna)

KAPITEL 12

Varför skrattade och applåderade inte Frank och Alice åt kentaurens konster? (mellan raderna)
Clownen Kryger kallade Frank för ”en söt och oskyldig pojke”. Tror du att han menade det? (mellan raderna)
Tror du att kentauren var ett monster? (mellan raderna) Hur kunde han hamnat på cirkusen? *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 13

Vad tänkte clownen Kryger göra med monstren han skulle fånga? (på raderna)
För flera hundra år sen hade människorna börjat sprida elaka rykten om monstren, varför då? (mellan raderna)
Varför tror du att människorna i Yrred hatade monster? (bortom raderna)
Diskutera tillsammans.

KAPITEL 14

Varför sa Oliver att han inte litade på clownen Kryger? (på raderna)
Hur kom det sig att Frank ändrade sig om Oliver? (mellan raderna)

KAPITEL 15

Varför var det så konstig stämning i biblioteket när Frank kom dit? (mellan raderna)
Varför tyckte inte Tuvalisa och Pica att de skulle försöka rädda kentauren? (på raderna)
Frank kände att han ändå ville försöka rädda kentauren, fast det var farligt. Han kände att han inte hade något val. Har du känt så någon gång? Att du måste göra något, fast det varit läskigt? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 16

Varför klarade sig Magnolia och Jasse utan att andas? (på raderna)

Hur förstod Frank att det var clownen Krygers fotspår de såg? (på raderna)

Hatet Frank kände mot Kryger gjorde honom modigare, hur kan det komma sig? (mellan raderna)? *Diskutera tillsammans.*

Vad menade kentauren med att det var en fälla? (mellan raderna)

KAPITEL 17

Varför kallade clownen Kryger Frank för sin ”nya stjärna”? (mellan raderna)

Hur hade clownen fått reda på att det fanns monster i Yrred? (på raderna)

Vad hade Kryger i sin plastblomma på rocken? (på raderna)

KAPITEL 18

Hur hade kentauren Ken hamnat på cirkusen? (på raderna)

Hur visade Frank för Ken, att han förstod vad Ken sa? (mellan raderna)

Titta på bilden s. 111. Ser du vilken tid på dygnet det är? Hur ser du det?

KAPITEL 19

Hur tänkte Kryger gå tillväga, för att förvandla Frank till att se ut som ett läskigt och farligt monster? (på raderna)

Hur ska Frank komma undan clownen Kryger? Har du någon idé? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 20

Varför sa Kryger att människorna skulle älska att se Frank rulla runt på marken och tugga fradga? (mellan raderna)

Varför ville Pica att Frank skulle förvandla sig till människa, tror du? (mellan raderna)

Hur kom det sig att Frank äntligen klarade att skifta från monster till människa? (mellan raderna)

KAPITEL 21

Hade Frank varit ett monster hade poliserna inte hjälpt honom. Men när han förvandlade sig till människa, räddade honom. Varför var det så?
(mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 22

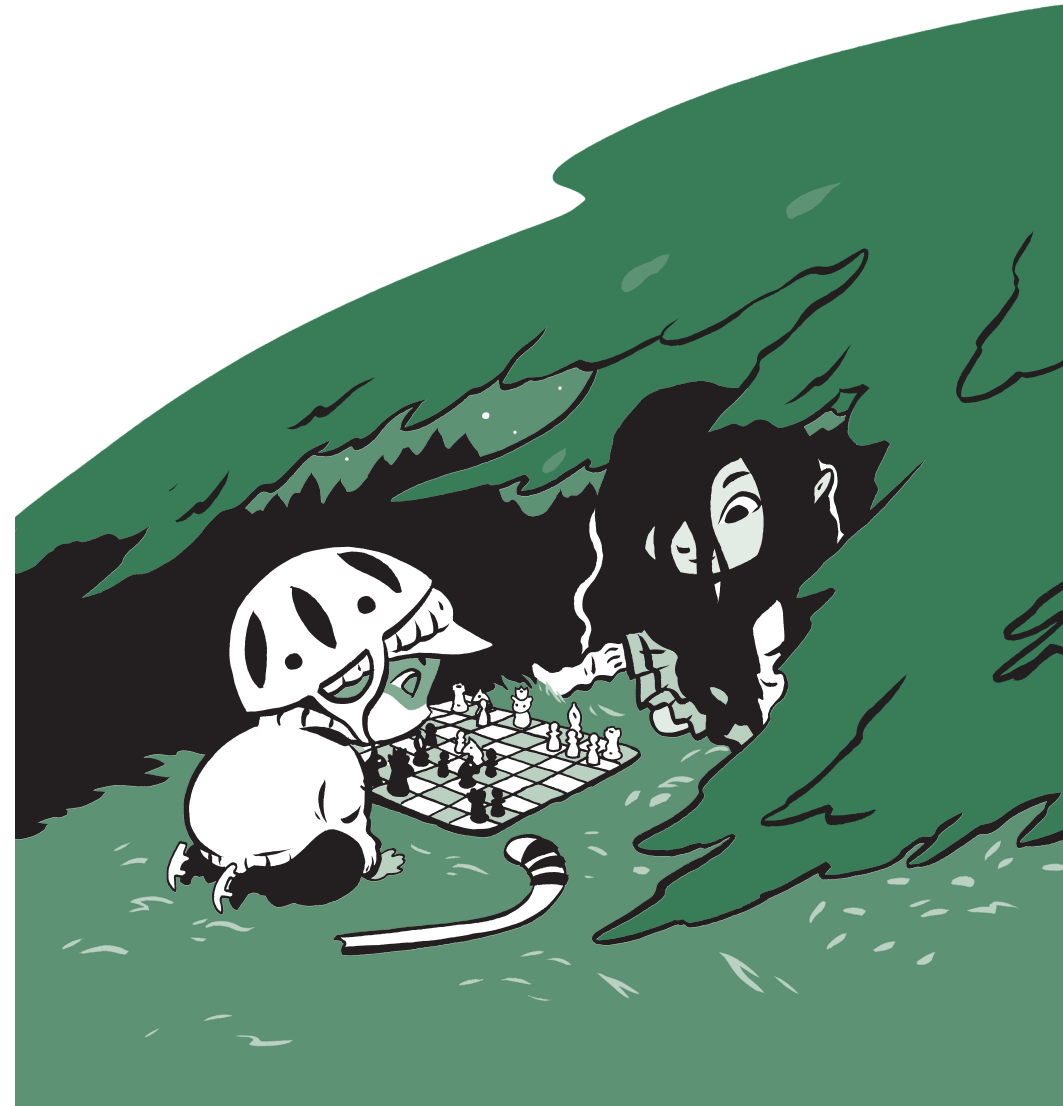
Människorna i Yrred påstod att de hela tiden förstått att Kryger var en bluff. Var det så tror du? (mellan raderna) Varför ville de inte erkänna att de haft fel? (bortom raderna) diskutera
Varför var Frank arg på Tuvalisa och Pica? (mellan raderna)
”Människornas rädsla gör dem farliga”, sa Pica, Vad menade hon med det?
(bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 23

Varför tyckte Ken att Frank, Magnolia och Jesse var modiga? (på raderna)
Vad tror du händer sen? Kommer Alice och Magnolia nånsin att träffas?
Hittar Ken sin familj? Och vad är det som kommer förändras i Yrred?
(bortom raderna)

Berättelsen

Monstret och människorna är tredje och sista delen om monstret Frank. Människorna i staden Yrred blir mer och mer rädda för monster och bildar en grupp för att jaga bort dem en gång för alla. Alice anklagas för att vara monsterälskare, böcker om monster förbjuds och så försvinner Tuvalisa, stans bibliotekarie. Den sista uppgörelsen närmar sig ...

Svåra ord och uttryck

Kapitel 1 – svetten löddrade, lekte tafatt, lögnare, glesnade

Kapitel 2 – otåligt, min fantasi skenade iväg, kommunen, olyckskorp, sneglade

Kapitel 3 – plakat, symbol, lättad, ofattbart, hyllor gapade tomma, fnös, sneglade

Kapitel 4 – värdelös, torterad, däremot, pladdrade, labyrint, jublande glad, senil

Kapitel 5 – bräckliga, seglivade, hotfulla, nära gråten

Kapitel 6 – dårfinkar, tar saken i egna händer, meningslösa, hårdare tag, utplåna, utrota, velig

Kapitel 7 – morgonen därpå, ynkelig, tiden verkade sträcka ut sig, inälvor

Kapitel 8 – bultande hjärta, korkade

Kapitel 9 – fönsterblecket, tvekade

Kapitel 10 – tentakler, oron kändes i hela luften, ojade sig

Kapitel 11 – hedrar oss med er närvaro, ber allra ödmjukast om ursäkt, fabulösa, överväldigande, förnämaste, bebott, osedda

Kapitel 12 – på avstånd, flåsade, flisor, sniffade, uppenbart

Kapitel 13 – svängdörrar, konserver, pampiga, passera, avsatsen, ingen tid att förlora, glimt av, trycksvårta, garanterat

Kapitel 14 – blockerade, motvilligt, lågor som dansade runt i rummet, befann sig

Kapitel 15 – branten, bergets fot, tid att smälta det

Kapitel 16 – lågor slukade rader av böcker, rökluften stack som når i nosen, kväljande, bjälkar

Kapitel 17 – splittrades, kastade sig om halsen, ömt, stå sitt kast

Kapitel 18 – parabolantennor, bildade kedjor, följde dom med blicken, spiral

Kapitel 19 – skifta, hända härnäst, spydig, uppfarten

Kapitel 20 – ledstången, skröpligare, rejäl, gatubrunnen

Kapitel 21 – åt som en häst, orden bara kom

Läsförståelsefrågor

KAPITEL 1

Hur gjorde monstret Frank när han ville säga ”tack”? (på raderna)

Varför hade gruppen MYS bildats? (på raderna)

Var hade monstren sin hemliga mötesplats? (på raderna)

KAPITEL 2

Varför ville kommunen ta bort alla böcker om monster från biblioteket? (på och mellan raderna)

Varför ville inte Frank att monstren skulle flytta? (på raderna)

Tycker du är rätt att det var monstren som skulle behöva flytta? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 3

Titta på bilden på s. 23. Vad menas med det som står på affischen? Att man ska ”bevara Yrred mänskligt” och ”skydda våra barn”? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden på s. 24. Ser du någon gömd liten varelse?

Det ”knöt sig i magen” på Frank när Tuvalisa och Pica var upprörda över att böckerna om monster försvunnit från biblioteket. Hur kände han då, tror du? Har du känt så någon gång? (bortom raderna)

KAPITEL 4

Varför är barnen i klassen elaka mot Frank? Är det bara för att han inte är så bra på fotboll? (mellan raderna)

Frank menade att alla gillade de barn, som var bra på fotboll, de vann både i fotboll och ”själva livet”. Vad menade han med det? Är det så på riktigt?(bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Vad tror du att Oliver tyckte och tänkte om monster? (mellan raderna)

KAPITEL 5

Varför döpte Alice sin dotter till Magnolia? (på raderna)

Om Frank berättade för Alice att Magnolia fanns kvar i Yrred, skulle han bryta mot ”alla regler”. Vad var det för regler? (mellan raderna)

Vem eller vilka kan det varit som skickat hotbrev till Alice? (mellan raderna)

Varför kunde det vara farligt för Alice att vara Franks vän? (på raderna)

KAPITEL 6

Varför hade någon slagit ner en farbror i Yrred? (på raderna)

Varför trodde så många i Yrred att det var monster, som låg bakom alla olyckor? (mellan raderna)

Har du varit med om att det alltid är någon eller några som för skulden för det som händer? Varför blir det så? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Frank tyckte att doktor Jähkel var en mobbare. Kan vuxna också vara mobbare? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 7

Varför vågade inte Frank skvallra på Alex och Isak? (på raderna)
Oliver hjälpte Frank mot mobbarna Alex och Isak. Hur tror du det kom sig att han vågade det, trots att han var ensam och ett år yngre? (bortom raderna) diskutera

KAPITEL 8

Alice trodde inte att alla i Yrred tyckte MYS var bra, men det vågade de inte säga. Tror du hon hade rätt? Varför vågade de som inte tyckte som MYS och trodde monster var farliga, berätta det? (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*
Har du varit rädd för något som är annorlunda, någon gång? Något som du inte vetat vad det är. Vad kan man göra åt såna rädslor? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 9

Varför hade biblioteket varit stängt? (på raderna)
Varför ville Frank att Oliver skulle ropa på mamma och pappa? (på raderna)
Titta på bilden på s. 77. Vad bär mannen på? Varför gör han det tror du?

KAPITEL 10

Varför hade alla monster samlats? (mellan raderna)
Var tror du att Uvalisa hade tagit vägen (mellan raderna)

KAPITEL 11

Varför släckte Magnolia och Jesse alla ljus i salen? (på raderna)
Hur många gånger måste man kalla på Svarta Madam innan hon visade sig? (på raderna)
Vad var det för ställe de fick se i spegeln? (mellan raderna)
Vem var Svarta Madam, tror du? Har du läst andra sagor där hon kan ha varit med? Vilken eller vilka var det? (bortom raderna)

KAPITEL 12

Frank, Pica, Magnolia och Jesse fick hjälp av andra varelser att ta sig till hotellet Utkik. Av vilka och hur? (på raderna)
Hur kom de in på hotellet Utkik? (på raderna)
Varför stannade bergatrollen kvar utanför Utkik? (på raderna)

KAPITEL 13

Vilket nummer hade rummet där Tuvalisa satt fången? (på raderna)
Frank tyckte att människorna på festen såg ut som vilka som helst. De såg inte alls elaka ut, fast de ville utrota alla monster. Kan man se på människor om de är goda eller onda? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Frank kände dofter från Tuvlisa: fjädrar och skog, från böcker: damm och trycksvärta. Kommer du på några dofter eller lukter som hör ihop med någon person, djur eller sak? (bortom raderna)

Varför kunde inte Tuvalisa förvandla sig till en människa när hon satt i buren? (på raderna)

Varför ville Frank skrämma Isak, fast han visste att det var fel? (mellan raderna)

Titta på bilden på s. 105. Vem är doktor Jähkel på bilden? Hur ser man det? Kan du se var Frank och Ken är i bilden?

KAPITEL 14

Hur upptäckte doktor Jähkel att Frank var ett monster? (på raderna)

Vad är det för överraskning som doktor Jähkel förberett? (på raderna)

Varför tyckte inte doktor Jähkel att Frank, Ken, Magnolia, Pica och Tuvalisa behövde stoppas när de sprang iväg för att försöka rädda monstren under biblioteket? (mellan raderna)

KAPITEL 15

Varför tog Tuvalisa med sig en sida ur en av de stulna böckerna (mellan raderna)

Vad hade MYS-medlemmarna gjort så att brandkåren inte kunde komma? (på raderna)

Vad menade Frank när han sa att det inte var monstren han var rädd för, utan människorna? (på/mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

Varför bestämde sig Frank för att berätta sanningen för sina föräldrar? (mellan raderna) Hur kände han sig efteråt? (på raderna)

Har du burit på en hemlighet, och när du sedan berättat den, känt dig lättad? (bortom raderna?) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 16

Vad var det Uvalisa läste på den utrivna baksidan och varför gjorde hon det? (mellan raderna)

Hur förstod Frank att det var monster kvar under biblioteket? (på raderna)

KAPITEL 17

Vilka räddade Frank, och hur, från att brinna inne? (på raderna)

Vad menade Frank när han sa att monstren måste hjälpas åt att rädda Yrred, oavsett om människorna förtjänade det eller inte? För om de inte gjorde det skulle de verkligen vara monster på ett dåligt sätt, precis som MYS sagt att de var. (mellan raderna) *Diskutera tillsammans.*

KAPITEL 18

Hur gjorde de olika varelserna och monstren (sjöjungfrun, Ken, bergatrollen, flickan som kunde spruta eldklot) för att släcka elden? (på raderna) Doktor Jähkel och Isak skyllde ifrån sig och sa att de inte hade med eldsvådan att göra. Varför gjorde de det? Är det ok att skylla ifrån sig/att skylla på andra? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Hur kom det sig att regnet plötsligt började ösa ner? (mellan raderna)

KAPITEL 19

Vad betydde ordet "hamnskiftare" egentligen? Vad tyckte Oliver att ordet lät som? Varför tyckte han det? (på raderna)

Varför ville Oliver bli ett monster? (på raderna)

Varför kände Frank att det fanns hopp om att människorna och monstren skulle kunna leva tillsammans i fred? (på raderna)

Frank hade inte förstått att Oliver var avundsjuk, det var därför han retat Frank. Har du varit med om att man inte förstått varandra eller att man missuppfattat varandra och därför gjort dumma saker? (bortom raderna)

Diskutera tillsammans.

KAPITEL 20

Alice log när hon sa att alla monster skulle få bo i det nya biblioteket, "åtminstone dom som inte hade någon annanstans att bo". Vilka eller vem menade hon hade någonstans att bo(mellan raderna)

Varför hade inte Magnolia eller Alice träffats på 60 år? (mellan raderna)

KAPITEL 21

Frank kallade monstren sin "monsterfamilj" och mamma, pappa och Frank för sin "människofamilj". Kan man ha flera familjer? Kan du ge exempel? (bortom raderna) *Diskutera tillsammans.*

Titta på bilden på s. 166 – 167. Vilka är alla på bilden?

Har du läst den första boken om Frank: *Monstret i natten*? Vet du hur den boken börjar? (annars kan du titta efter och funder över de sista raderna i den här boken)

Värdegrundsarbete

Enligt Lgr 11 är skolans mål är att varje elev:

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstagande grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personlig erfarenhet.
- Respekterar andra människors egenvärde.
- Tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor.
- Kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
- Visar respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Här följer några arbetssätt samt lekar och övningar som passar och inspirerar vid arbetet med värdegrundsfrågor. De tränar vi-känsla, gruppkänsla, samarbete, empati och trygghet och är till hjälp i arbetet mot utanförskap och mobbing.

Peppa varandra och ge komplimanger – att se varandras positiva sidor

- Barnen skriver något positivt om var och en av sina klasskamrater. Läs upp lapparna tillsammans.
- Skriv positiva och uppmuntrande ord på lappar. Laminera och sätt upp dem i klassrummet.
- Barnen står i ring och kastar boll till varandra, den man kastar till ska man säga något snällt om.
- Barnen sitter i en ring kaster ett garnnystan tillvarandra, precis som ovan ska man säga något snällt om den man kastar till. Efter ett tag har det formats ett fint spindelnät av garnet. OBS – barnen måste hela tiden hålla i tråden.
- Gör en gemensam tankekarta efter att ha pratat om positiva sidor hos varandra och skriv in alla de positiva orden.
- Barnen står på rad. En elev går från barn till barn och säger något positivt, därefter ställer sig den eleven sist och sedan är det nästa barns tur, t. ex: Varför uppskattar jag just dig? Vad har du som är speciellt?

Hemlig bok

Vissa saker kan vara jobbiga att prata om och barnen vill inte säga det högt i klassen. Då kan en hemlig skriv- och ritbok vara ett bra komplement till t. ex klassråden. Där får eleverna skriva, rita och berätta sådant de tycker är jobbigt i klassen/skolan och med kompisarna. Förtydliga att det bara är du som läser den här boken och om barnet vill kan du också skriva ett svar.

Rastaktiviteter

- Du utser rastkompisar – eleverna har samma rastkompis under en bestämd tid, förslagsvis en vecka.
- Låt eleverna turas om att välja rastaktivitet innan rasten. Aktiviteten ska inkludera alla, ingen ska behöva känna sig utanför. Alternativt har ni lekgrupper (gärna ihop med en annan klass) med 4 – 6 barn i varje grupp som tillsammans får välja en aktivitet. Förbered gärna genom att ha färdiga kort med bilder/text med lekar och spel som eleverna kan välja bland. Utvärdera tillsammans efter rasten. Hur kändes det? Fungerade det att välja aktivitet i gruppen? Var alla delaktiga i aktiviteten? Välj ett alternativ. *Diskutera tillsammans.*

Berätta om en händelse eller läs upp ett påstående som har fyra olika svar. Inget svar är rätt eller fel. Eleverna ska välja ett av svarsalternativen genom att ställa sig på en plats i rummet som är markerad/avsedd för det svaret. Sedan diskuterar ni vad skillnaden mellan de olika alternativen är och att inget är rätt eller fel utan bara olika sätt att se på saker.

Samarbetsövningar

- Låt eleverna arbeta två och två. Dela ut ett papper till varje par. Genom att t. ex vika ett flygplan med en hand var (den andra handen håller de bakom ryggen) så tränar barnen på att samarbeta.
- Pussel – Du förbereder genom att rita och klippa till de tomma bitarna till pusslet. Varje elev får en pusselbit och ritat vad hen är bra på (se till att alla målar på rätt sida av pusselbiten, annars fungerar inte pusslet att lägga) och sedan lägger ni pusslet tillsammans.
- Rädda en kompis – Alla elever har en ärtpåse på huvudet. De får gå, springa eller krypa, men de måste röra på sig. Den som tappar sin ärtpåse blir förstenad, men kan bli räddad av en kompis som fortfarande har kvar sin påse på huvudet. Den som befriar gör det genom att plocka upp ärtpåsen från golvet och lägga tillbaka den på kompisens huvud.

- Bana – Bygg en bana av t. ex koner, stenar eller pallar. Dela in eleverna i par och ge paren var sin ballong. Varje par ska nu ta sig igenom banan med ballongen emellan sig. Man får hålla fast ballongen med allt utom med händer och armar. Det viktiga är inte att komma först, utan att man kan samarbeta och ha kul tillsammans.
- Bilda en mask – leken startar med att barnen går tillsammans i par, en fram och en bak. Det barn som går längst fram blundar, medan det bakre barnet ska styra barnet framför genom att klappa hen på axlarna. En klapp på höger axel betyder sväng till höger, en klapp på vänster axel betyder sväng till vänster, dubbelklapp på båda axlarna betyder: ta tag i personen framför dig. Barnet som går bakom försöker alltså styra det främre barnet mot ett annat par för att göra masken längre. När den som går längst fram har fått tag på ett annat par blir masken fyra personer lång. Nu får endast det barn som går allra längst bak, titta och styra de tre andra barnen som går framför. Till slut blir det en enda lång mask. Det här fungerar bäst på lite äldre barn.

Arbeta med källkritik

Lgr 11 under rubriken Skolans uppdrag

”Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

Den långsiktiga ambitionen med undervisningen i källhantering är att eleverna ska utveckla ett kritiskt tänkande, men på lågstadiet bör man utgå från enklare frågor och uppgifter och arbeta mer konkret.

Frågor att diskutera vid arbete med källkritik:

- Vilken känsla/vilka känslor väcker texten?
- Varifrån kommer den här informationen?
- Vad har texten för budskap? Vad vill den berätta?
- Vem är det som sagt eller skrivit det här? Varför?
- Ska man tro på allt som skrivs i böcker, i tidningar, på internet och på det man ser på tv?

För dig som har en mellanstadieklass: Arbeta vidare med UR:s program *Är det sant?* Det har som syfte att eleverna ska förstå hur media fungerar, att uppmana till källkritiskt tänkande och att ge dem en förståelse för sin egen roll som publicister på bloggar och i sociala medier.

<https://urskola.se/Produkter/177414-Ar-det-sant-Kallkritik>

